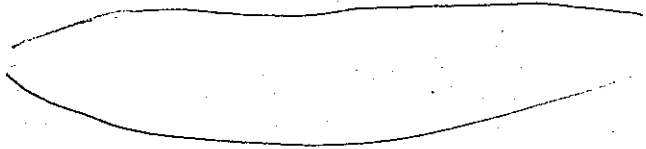

QUONDAM PORTICUS metrum quartum¹ libri quinti quod dicitur Gliconium
coriambicum, de quo supra habitum est libro primo metro sexto. ^cEtiam nota
quod ad saluandam² naturam metri

1 quintum ... sexto (coriambium O) OJ (quod dicitur Gliconium coriambicum
om.; quarto R) gliconicum coriambicum de quo libro primo metro sexto P /
2 sciendum P /

brevis

oportet uti anti penthemimeri³ in quarto versu in productione tercie
sillabe que est naturaliter brevis.⁴ In hoc autem metro⁴ improbat
opinionem Stoicorum ex qua uidetur sequi⁵ contrarium suo proposito.
Fuit enim opinio Stoicorum quod cognitio intellectiua quam non⁶
ponebat differre a sensitiua solum perficeretur ex hoc quod corpora
exteriora suas similitudines imprimerent in mente ita quod⁷ mens solum
se haberet in racione patientis et res extra in racione agentis; ex
quo sequitur quod cum paciens trahatur ad naturam agentis et non e
conuerso quod cognitio sequeretur naturam rei cognitae et non⁸ naturam
cognoscentis.⁸ Quod repugnat ei quod supra positum est. Primo ergo

9ⁿ

3 antipenthemimeri OJRD ante pentemetro P / 4 In hoc autem metro om. P /
5 sequi om. PPaG / 6 non om. R / 7 ita quod] in quam O / 8 naturam
cognoscentis OJ cognoscentis RPPaG /

[V m 4]

ponit⁹ istam Stoicorum opinionem.⁹ Secundo improbat illam ibi¹⁰ (10)
 SED MENS. Circa primum notandum quod stoici dicuntur a stoa Grece¹¹
 quod est porticus Latine eo quod Athenis¹¹ in conspicua¹² et notissima
 porticu et aliis locis publicis disputare solebant, ut patet per
 Augustinum¹³ de ciuitate Dei libro 18 capitulo 11.¹³ Dicit ergo (1)
 QUONDAM PORTICUS ATTULIT SENES¹⁴ scilicet Stoicos qui propter maturitatem
 morum senes dicebantur¹⁴ NIMIUM OBSCUROS IN SENTENCIIS QUI¹⁵ scilicet
 Stoici CREDANT SENSUS ET IMAGINES id est sensibiles imagines uel rerum
 sensibilibum imagines IMPRIMI MENTIBUS CORPORIBUS EXTIMIS id est exterius¹⁶
 existentibus et¹⁷ ad causandum cognitionem intellectiuam quam non ponebant
 differre a sensitua. ¹⁸Ad manifestandum autem per quem modum ponebant¹⁸
 hanc fieri impressionem subdit exemplum dicens quod posuerunt corpora illa^σ
 modo imprimere imagines mentibus (6) UT QUONDAM id est aliquando MOS
 EST scilicet alicui scribenti celeri stilo FIGERE PRESSAS LITTERAS

9 istam Stoicorum opinionem O opinionem Stoicorum R eorum opinionem PPeG /
 10 ibi om. PPeG / ~~11 est om.~~ O / ¹¹ quod est (est om. O) porticus Latine
 eo quod Athenis OP quod est porta uel porticus potencie quod est Latine
 eo quod Athenis R / 12 perspicua R / 13 libro 18 de ciuitate dei
 capitulo 12 R / 14 scilicet Stoicos qui propter maturitatem morum senes
 dicebantur JDRG om. (exc. dicebantur) O om. P / 15 quid O / 16 extremis O /
 17 et hoc RD / 18 quo modo uero posuerunt P / 19 illo modo OJRD @; illa modo P /

EQUORE²⁰ id est in equore hoc est in planicie²⁰ PAGINE id est ceree QUE
 scilicet pagina NULLAS NOTAS HABEAT scilicet prius.²¹ Deinde cum dicit
 (10) SED MENS SI PROPRIIS²² improbat autem dictam opinionem. Secundo
 ponit ueritatem ibi (26) HEC EST SUFFICIENS. Improbat autem predictam
 opinionem redeundo ad quinque inconuenientia quorum primum est quia si
 cognitio intellectus perficeretur per solam impressionem factam a
 corporibus tunc in anima non esset uis per quam cognosceret omnia. Per
 impressionem enim corporum solum cognosceret corpora. Nunc autem manifestum
 est quod cognoscit alia quam corpora scilicet habitus ^uvirtutis et alia
 huiusmodi. Dicit ergo (10) SED SI MENS VIGENS NICIL EXPLICAT PROPRIIS
 MENTIBUS²³ id est nullam actionem habeat SED TANTUM IACET²³ PACIENS²⁴
 SUBDITA NOTIS id²⁵ est signis et impressionibus²⁵ corporum REDDITQUE²⁶
 IN IUCEM SPECULI²⁷ et ad modum speculi²⁷ CASSAS id est inutiles IMAGINES
 RERUM.²⁸ Tamen²⁹ remanet querendum²⁹ UNDE³⁰ VIGET ANIMIS HEC NOCIO
 CERNENS OMNIA³⁰ scilicet non tantum corporalia sed etiam³¹ incorporalia

20 id est mari id est in planicie PPeG / 21 post P / 22 SI PROPRIIS RD
 in propriis JO om. PPeG / 23 iacet subdita notis paciens P / 24
 pacienter RD / 25 id est signis et impressionibus OJRD scilicet signis
 et impressione (sic) G scilicet signis et impressionum Pa id est figuris
 et impressionum P / 26 reddit R / 27 et ad modum speculi OD (id est ad
P (spiculi) RJ / 28 rerum om. JP / 29 tamen remanet (-ent R) querendum
ORD inter quod remanet querendum JPPeG / 30 unde uiget animis hec nocio
 cernens omnia ORD tantum ad hoc uiget nocio cernens omnia P / 31 etiam om. O /

ad que nunquam deuenire potest per solam corporum impressionem. Secundum
 inconueniens est quia hoc supposito non posset singillatim cognoscere
 unam partem diffinitionis sine alia ut puta animalitatem sine racionalitate.³²
 Talis enim impressio non fit nisi per partes³³ totaliter sicut est de
 imagine in speculo.³⁴ Et hic dicit (18) QUE VIS SINGULA id est sigillatim
 per partes REM³⁵ PROSPICIT³⁶ quasi diceret non est dare talem uim, quod
 est inconueniens. Tercium inconueniens est quod si³⁷ mens omnino³⁷

32 racionalitatem R / 33 artes P / 34 speculo in specialia R / 35 rem
om. P / 36 respicit R / 37 si mens omnino om. P /

nichil facit³⁸ nisi patitur³⁹ impressionem⁴⁰ a corpore, tunc non esset dare
 aliquam uim per quem unum⁴¹ cognitum diuideretur⁴² ab alio formando de
 eis propositionem negatiuam; quod falsum est. Unde dicit (19) AUT QUE⁴³
 scilicet erit⁴⁴ illa uis que ~~DIVIDET~~ [✓] CORPORA? Hoc scilicet supposito⁴⁵
 quasi⁴⁶ diceret non erit dare uim aliquam a ~~parte~~ parte anime que illa
 que diuisim considerat componeret formando⁴⁶ propositionem affirmatiuam
 unde dicit⁴⁷ (20) QUE scilicet erit uia illa supposita hac opinione QUE
 RECOLLIGIT⁴⁸ DIUISA. Quintum inconueniens⁴⁹ est⁵⁰ quia secundum hanc
 opinionem non erit dare uiam per quam anima a principiis ad conclusiones
 procedit sillogizando et per uerum conclusum⁵² redarguet falsum⁵¹ prius
 apprehensum. Unde dicit (20) QUE erit⁵³ uis illa hac opinione supposita

38 faceret PPaG / 39 pateretur OPPaG / 40 impressione RP / 41 unum
 om. P / 42 uideretur P / 43 ~~AUT QUE P~~ aut que JODPaG at qui R / 44
 est R / 45 proposito R / 46 quasi diceret non erit ... formando RJD
 (quia illaque O) quasi diceret non erit dare aliquam uim anime que diuisim
 considerat et componeret formando PeG quasi diceret non erit dare quartum
 inconueniens quia per eandem rationem non erit dare uim aliquam animis
 que diuisim consideret et componat formando P / 47 unde dicit JRP om. OP
 licet PaG / 48 racolliget R / 49 inconueniens om. PPeG / 50 est om. JOD /
 51 falsum] talem OP / 52 concludere R / 53 erit ... eligens OD (que)
 legens id est eligens P om. R /

QUE LEGENS id est eligens⁵³ ALTERNUM ITER id est alternando uiam⁵⁴
 compositionis et diuisionis⁵⁴ HUNC CAPUT id est intencionem INSERIT id
 est⁵⁵ primis propositionibus et principiis HUNC DECEDIT media⁵⁶ producta
 et scripta per ϵ : alioquin⁵⁷ erit defectus metri nisi saluatur per
 figuram ut supra⁵⁷ DECEDIT id est deorsum cedit IN INFIMA⁵⁸ id est
 conclusiones⁵⁹ sillogizando TUM id est tandem⁶⁰ REFERENS id est comparans
 SESE id est⁶¹ isto modo uera concludentem SIBI scilicet prius falsa
 concipienti REDARGUIT FALSA scilicet⁶² prius concepta VERIS scilicet iam
 conclusis? Deinde⁶³ cum dicit⁶³ (26) HEC EST EFFICIENS ponit suam
 ueritatem. Et⁶⁴ circa hoc duo facit. Primo ponit ueritatem.⁶⁴ Secundo
 excludit dubitationem ibi⁶⁵ (30) PRECEDIT. Dicit igitur concludendo

~~53 erit ... eligens OD (tunc) legens id est eligens P om. R /~~ 54 compositionis
 et diuisionis uiam R / 55 scilicet P / 56 media om. R / 57 alioquin non
 saluatur natura metri nisi saluatur per filiam (?) ut supra est J alioquin
 inerit defectus metri nisi saluatur per fiduciam scilicet R alioquin non
 saluatur natura metri nisi saluatur per fiduciam ut supra P alioquin non
 saluatur natura metri nisi per figuram saluatur ut supra PeG / 58 et
 infima O / 59 in conclusiones RD / 60 cum O / 61 scilicet RD / 62 id
 est R / 63 deinde cum dicit om. P / 64 et ... circa ueritatem om. P /
 65 ibi JRD id est O om. P /

ex predictis⁶⁶ quod⁶⁷ HEC scilicet mens EST MAGIS CAUSA EFFICIENS que est
 CAUSA LONGE POTENCIOR quam scilicet ILLA QUE MODO MATERIE PATITUR NOTAS
 IMPRESSAS. Ex hiis que hic dicuntur arguunt quidam quod intellectus
 possibilis⁶⁸ anime⁶⁹ in intelligendo sit actiuus⁷⁰ et hoc dicunt esse de
 intencione Boecii in⁷¹ metro isto sed tamen hoc non uidetur uerum, quia⁷²
 si consideramus uerba Boecii manifestum est quod nichil⁷³ loquitur de
 intellectu possibili⁷³ sed tantum de mente. Et non est dubium quin⁷⁴
 mens non contineat tam intellectum agentem quam possibilem quin⁷⁵ sit
 immo causa effectiua⁷⁶ intellectus ratione intellectus⁷⁷ agentis. Sed
 forte uidebitur alicui et racionabiliter quod non sufficiat⁷⁸ ista ratio⁷⁹

66 premissis JPPaG / 67 qua Q / ~~68 scilicet om. P~~ / 68 possibile R /
 69 anima OJRD om. PPaG / 70 actus P / 71 in om. R / 72 quod P /
 73 nichil de intellectu loquitur possibili R / 74 quod PPaG / 75 quin
om. R / 76 effectiua causa R / 77 intellectus om. P / 78 sufficiat
JOD sustineat RP / 79 gracio RP responsio JODPaG /

ponderatis rationibus⁸⁰ hic positus et ratione quam facit⁸¹ hic Boecius.
 Cum enim mens contineat tam potentiam actiuam quam passiuam respectu
 intelleccionis⁸² et magis compleatur⁸³ intelleccio⁸⁴ per potentiam
 passiuam quam actiuam non deberet⁸⁵ simpliciter dicere quod mens simpliciter
 esset causa efficiens et magis quam causa⁸⁶ materialis in intelligendo nisi
 ita esset quod⁸⁷ intellectus possibilis saltem in complemento intelleccionis⁸⁸
 esset actiua. Secundo sic componens diuidere et sillogizare et huiusmodi
 sunt operationes intellectus possibilis. Nunc autem probat Boecius per
 istas operationes quod mens est causa efficiens, quod non potest esse nisi
 sit⁸⁹ efficiens per illam potentiam per quam exercet istas operationes. Hec⁹⁰

80 ponderatis rationibus om. P / 81 facit P / 82 intellectus P / 83
 appellatur R / 84 intellectus P / 85 debet P / 86 causa om. P / 87
 quod om. O / intellectus P / 89 sicut R / ~~88~~

88

autem potencia⁹⁰ est possibilis⁹¹ si dicatur quod componere diuidere et
 sillogizare et huiusmodi, quamuis habeant⁹² pronunciacionem actiuam cum
 signant passiones; tunc enim non ualet⁹³ ratio Boecii⁹⁴ qui⁹⁵ ex hiis
 <arguit>
 operacionibus, mentem esse causam efficientem. Ad dissolucionem istorum
 est aduertendum quod cum secundum Aristotilem⁹⁶ in tercio de anima intelligere
 sit quoddam pati necesse est intellectum possibilem esse potenciam passiuam,
 quod conceditur communiter⁹⁷ saltem quoad primum eius actum.
 Potencia autem passiuua que⁹⁸ quandoque est⁹⁸ in actu quandoque non de
 necessitate requirit aliquid actiuum quod ipsum reducat de potencia ad
 actum. Tale autem actiuum non potest esse res corporalis extra, ut probat
 Augustinus super Genesim ad litteram capitulo 29⁹⁹ et Aristotiles¹⁰⁰ libro
 tercio de anima¹⁰⁰ per unam et eandem rationem scilicet quia necesse est

90 potencia JODPeG om. PR / 91 passibilis O / 92 habeat R / 93 habet P /
 94 cm. P / 95 que P / 96 philosophum PPeG / 97 communiter om. P /
 98 est que quandoque est O / 99 capitulo 29 ORD capitulo 19 JPPeG /
 100 aristotiles libro tercio de anima P aristotiles aristotiles R
 aristotiles de anima D /

agens esse nobilius paciente. Et ideo ponit Aristotiles¹⁰¹ tale effectuum¹⁰²
a parte anime quod uacat intellectum agentem, cuius officium est fantasmata,
que sunt potencia intellectiua facere actu intelligibilia ita quod ab eis
uirtute intellectus agentis imprimatur intellectui possibili illud per
quod¹⁰⁴ in actu intelligendi reducitur. Ad primum ergo dicendum quod non
est intencio Boecii negare quin mens sit passiuia racione intellectus
possibilis sed uult quod mens magis sit effectiua in intellectione quam
sit passiuia ab ipsis corporibus extra at¹⁰⁵ per consequens quod efficiencia¹⁰⁶
intellectionis¹⁰⁷ debeat attribui rebus extra, quod erag^t ut ex predictis¹⁰⁸
patet de intencione Stoicorum quam¹⁰⁹ principaliter intendit improbare.¹¹⁰
Ad tertium dicendum quod Boecius non intendit concludere efficienciam a

101: aristotiles ponit PPeG / 102 effectum R / 103 fantasticum (?) P
fundamenta R / 104 quo PPeG / 105 item P / 106 in efficiencia P
effectiua R efficacia PeG / 107 intellectus R(P?) / 108 dictis P /
109 quod PPeG / 110 probare P /

parte mentis per hoc quod huius operationis sint acciones quedam proprie
 dicte sed per hoc quod¹¹¹ siue sint¹¹² acciones siue passiones tamen
 dubium non est quin sint¹¹³ operationes intellectuales. Unde, cum omnis¹¹⁴
 operacio sequatur¹¹⁵ aliquam formam, necesse¹¹⁶ est principium istarum
 operationum esse formam actu intelligibilem,¹¹⁶ sed¹¹⁷ res extra non
 possunt¹¹⁸ facere¹¹⁹ aliquid actu intelligibile quia forme rerum extra¹¹⁹
 habent¹²⁰ esse¹²¹ in materia et¹²¹ ideo¹²² non sunt actu¹²³ intelligibiles
 sed in potencia tantum et tale non potest efficere intelligibile in actu.
 Ideo necesse est quod mens habeat aliam uim¹²⁴ per quam faciat formam
 potencia intelligibilem actu intelligibilem sine qua non possunt tales
 operationes¹²⁵ in mente resultare. Val potest dici quod non loquitur hic

111 quia O / 112 fuerint P / 113 sint om. O / 114 omnis om. R / 115
 sequitur PPeG / 116 necesse est ... intelligibilem OJDPeG actu intelligibilem
RP / 117 et R / 118 possint R / 119 facere aliquid ... forme rerum extra
OPeG esse forme actu intelligibiles quia forme rerum extra D facere
 aliquid extra intelligibile quod extra P extra esse intelligibile quia R /
 120 habet P / 121 esse in materia forme habent rerum R / 122 ideo OJRD
 omnino PPeG / 123 actui R / aliam uim PPeG aliam (?) J aliquam O om. R /
 125 operationes om. R / 124

Boecius de istis operacionibus secundum quod precise spectant ad intellectum
 possibilem¹²⁶ sed secundum quod tocus¹²⁷ mentis sunt que intellectum agentem
 et possibilem continet.¹²⁷ Et isto modo non sunt tantum¹²⁸ passiones sed
 eciam aliquo modo implicant accionem. Verbi gracia, componere secundum
 quod spectat ad intellectum possibilem¹²⁹ nichil¹³⁰ aliud dicit¹³¹ nisi
 apprehensionem alicuius¹³² in ordina sub habitudine¹³³ identitatis et sic
 est¹³⁴ passio tantum. Sed ista apprehensio esse non potest absque
 manifestacione talis habitudinis unius ad alterum quod spectat ad
 habitudinem agentem. Propter quod dicit philosophus tercio de anima quod
 intellectus agens est habitus ut lumen cuius proprium est manifestare.¹³⁷
 Componere ergo secundum quod est actus tocus mentis non solum dicit apprehensionem

126 possibilem O / 127 sunt tocus mentis que intellectum possibilem et
 agentem continet R / 128 tantum om. PPeGR / 129 possibilem O / 130 nisi P /
 131 dicit ORD ponit PeG poterit (?) P / 132 actus R / 133 ad habitudinem P /
 134 non est OP / 135 apprehensio OJRD comprehensio PPeG / 136 esse om. P /
 137 manifestare om. P /

sed etiam implicat manifestacionem que uere est¹³⁸ accio. Et ideo ex istis operacionibus, secundum quod sunt tocius mentis, arguitur¹³¹ causa efficiens in mente racione accionis importate. Deinde¹³² cum dicit¹³² 140.

(30) PRECEDIT TAMEN excludit quandam dubitacionem, cum ostensum sit quod corpora¹³³ non imprimunt in mentem sed ipsa mens¹³⁴ in se causat intellectionem quod in se necesse¹³³ est ponere ad intelligendum quod aliqua passio in corpore a re¹⁴⁴ exteriori ut puta¹⁴⁵ quod immutetur uel uisus a luce uel auditus a sono uel aliquis alius sensus. Cui respondet Boecius, in qua responsione uidetur uti illa sententia Platonica¹⁴⁷ qua ponitur quod species rerum a principio naturaliter indite sunt¹⁴⁰ anime sed in corpore sopita¹⁴² est anima ita¹⁵⁰ quod non intelligit per eas nisi per aliquam immutacionem¹⁵¹ sensus excitatur. Excitata autem¹⁵² euocat speciem¹⁵³ illi similem¹⁴⁵ per

138 est uere ORD / 131 queritur PPeG / 132 Deinde cum dicit om. P / or ve
141 133 actu(alia?) a P / 134 ipsa mens om. P / 135 quid necesse R / 136 are
om. PPeG / 137 ut om. RP / 138 exercitiu putat R / 139 platonica
sententia R / 140 indite sunt scripsi indice sunt PeG indictes O iudicas
RD audite sunt P / 141 ut sopita P / 142 ita om. P / 143 mutacionem PPeG /
151 144 autem om. O / 145 speciem illi similem R similem speciem illi PPeG
speciem similem illi OD /

quam sensus implicatur et applicando eam rei exteriori intelligit per eam.
 Et hoc quidem ad sanum intellectum trahi potest sic ut intelligamus species
 rerum naturaliter inditas anime in quantum ¹⁵⁴~~146~~ omnes species ad quas
 intellectus possibilis est in potencia uirtute continentur in intellectu
 agente. Sed quia tale esse speciei non sufficit ad hoc quod anima actu
 intelligat, ¹⁵⁵~~147~~ ideo dicitur SOPITA esse. Et quia per mutacionem sensus
 causatur fantasma per quod ¹⁵⁶~~148~~ determinatur lumen intellectus agentis ad
 abstrahendum determinatam speciem intelligibilem, ideo dicitur quod precedit
 intellectum aliqua passio uel immutacio sensus per quam intellectus

155

154 ~~146~~ in quantum ORD in ipsum PPaG / ~~147~~ intelligat ORD intelligit P /
~~148~~ quam P /
 156

excitetur. Et quia abstracta specie intelligibile non fit intellectio
 nisi per conuersionem ad fantasma, ¹⁵⁷~~149~~ ideo ¹⁵⁰⁸ dicit quod speciem ¹⁵¹⁹
 intellectus ¹⁶⁰ ~~152~~ reconditam, ¹⁵² que est species intelligibilis abstracta,
 applicat ¹⁶¹ uoci ¹⁵³ exteriori uel imagini per quam intelligitur fantasma.

Hiis uisis plana est littera. Dicit enim quod quamuis ita sit quod in
 mente sit causa efficiens intelleccionis, tamen nichilominus ¹⁶² ~~154~~ (30)

PRECEDIT scilicet operationem intelligendi aliquid EXCITANS VIRES ANIMI AC
 MOVENS scilicet eas ad intelligendum scilicet offerendo fantasmata per
 que determinatur intellectus cuius excitans est PASSIO IN CORPORE VIVO.

(33) VEL CUM LUX OCULOS FERIT ¹⁶³ quoad ¹⁵⁵ immutationem auditus (55) TAMEN id
 est tandem VIGOR MENTIS EXCITUS ¹⁶⁴ ~~156~~ id est motus ¹⁶⁵ ~~157~~ per determinata
 fantasmata. Et debet dici EXCITUS ¹⁶⁶ media correpta, ut pater per metrum, ¹⁶⁷ ~~159~~

----- 158 9 160
 157 ~~149~~ fantasmata P / ¹⁶¹ 150 id O / 151 speciem OR species P / 152 reconditam
 OR recondita est P / ¹⁶² 153 uoci OP note R / ¹⁶³ 154 ilominus O / 155 quo ad O /
 164 ¹⁶⁵ 156 exitus P / ¹⁶⁶ 157 motus P per motus O / 158 correpta OR corrupta P /
 159 metrum OR intellectus P /
 167

[V m 4]

ab excieo, excies, quod idem est quod uoco uel commoueo uocans¹⁶⁰ SPECIES¹⁶⁸
 QUAS INTERIUS TENET¹⁶² scilicet in uirtute AD MOTUS¹⁷⁰ SIMILES APPLICAT¹⁶²
 NOTIS EXTERIS scilicet fantasmatis¹⁷¹ MISCET¹⁶³ quia¹⁷² scilicet per quandam
 applicacionem IMAGINES id est¹⁷³ fantasmata que sunt similitudines¹⁶⁶ 174
 et imagines¹⁷⁴ corporum¹⁷⁵ FORMIS scilicet intelligibilibus¹⁷⁶ RECONDITIS¹⁶⁸
 INTRORSUM scilicet in intellectu possibili quia non fit intellectio in
 nobis nisi per conuersionem ad fantasmata.¹⁷⁷

8- 160 uocans om. R / 161 interius tenet RJD interius rei O motus rei P /
 170- 162 modos P / 171 cau' bus P / 172 miscetque P / 173 id est om. P /
 174- 166 imagines et similitudines R / 175 corporum OR cogi' di P / 168/176
 scilicet intelli' bus OJD intellectualibus RP / 177 in nobis om. P /